

شناختی روان متغیرهای با اجتماعی انحرافهای و آسیبها رابطه دانشآموزان

2 کامران فریدون دکتر ۱، معمار آسیه

چکیده

کشورهای از بسیاری در آموزشی های نظام مسائل ترین مهم از یکی آموزان دانش بین در اجتماعی آسیبهای مخربی اثرات تواند می کشور، یک معنوی و مالی امکانات از عظیمی بخش دادن هدر بر علاوه مسئله این است جهان اجتماعی های آسیب به نگاه رو این از آورد وجود به را فراوانی اجتماعی و اقتصادی مشکلات و بگذار فرد و جامعه بر رابطه بررسی تحقیق این اصلی هدف شود گرفته نظر در اجتماعی مهم پدیده یک صورت به باید آموزان دانش در روابط همسالان، با دوستانه روابط والدین، کنترل (شناختی روان متغیرهای و عوامل با اجتماعی انحرافات و ها آسیب نوع از گیری نمونه روش است تهران پرورش و آموزش یک منطقه آموزان دانش) خانواده در کجروپها و عاطفی رابطه یک اجتماعی های آسیب با والدین کنترل بین رابطه میدهد نشان تحقیق نتایج است ای خوشه تصادفی خود همسالان و دوستان با آموزان دانش ارتباط میزان با اجتماعی های آسیب بین همچنین است معنادار و معکوس های آسیب بین آمده دست به نتایج به توجه با دارد وجود معنادار و معکوس رابطه نیز خانواده در عاطفی روابط و میزان چه هر یعنی دارد وجود معناداری و مستقیم رابطه خانواده های کجروی میزان و آموزان دانش در اجتماعی بود خواهد بالاتر آموزان دانش اجتماعی آسیبهای میزان باشد بیشتر ها خانواده کجروی

خانواده در کجروپها و والدین کنترل خانواده، در عاطفی روابط اجتماعی، های آسیب :ها واژه کلید

فرهنگیان دانشگاه پرورش، آموزش وزارت ۱. P4ry4_f@yahoo.com Asina.meamar@yahoo.com

ایران تهران، رودهن، اجتماعی علوم دانشکده، رودهن واحد اسلامی آزاد دانشگاه ۲

1394 تابستان هفتم، و بیست شماره هفتم، سال اجتماعی، پژوهش فصلنامه 148

تعیین است اجتماعی و روانشناختی زیستی، عوامل از شبکه‌های حاصل اجتماعی پدیده‌های تحقیقات است یکدیگر با ها شبکه این ارتباطات مجموعه شناخت مستلزم اجتماعی پدیده هر فردی، مساعد های زمینه زیستی، آمادگی: میدهند نشان که شده انجام زمینه این در بسیاری عاطفی، نامناسب فضایی شده، سرکوب تمایلات کودکی، دوران های عقده نفس، به انکا عدم فقر دوستان، و فامیل خانواده، در معتاد وجود فرد، ستیز پر و گسیخته هم از های خانواده سواد کم محرک، مواد فراوانی و بودن دسترس در نامناسب، اجتماعی محیط بیکاری، اقتصادی، بیانگر همگی... و اجتماعی نهادهای کارکردهای و ساختار در ناهماهنگی کافی، شناخت عدم و 1 (لاری سیگل) هستند اجتماعی انحرافات و اجتماعی های آسیب نمودن فراهم، هر _____ وجود (2001 بخشی مختلف های موقعیت از فردی های برداشت و وضعیتشان شدت به بسته عوامل این از یک بزه و جرم ارتکاب و اجتماعی ضد و اجتماعی ناهنجار رفتار انجام برای را لازم انگیزه و انرژی از رفته دست از تعادل بازگرداندن در صدد ناهنجار رفتار ارتکاب با فرد واقع در و آورد می فراهم بود خواهد خود

مسئله طرح

در آموزشی های نظام مسائل ترین مهم از یکی آموزان دانش بین در اجتماعی های آسیب و مالی امکانات از عظیمی بخش دادن هدر بر علاوه مسئله این است جهان کشورهای از بسیاری اجتماعی و اقتصادی مشکلات و بگذار فرد و جامعه بر مخربی اثرات تواند می کشور، یک معنوی صورت به باید آموزان دانش در اجتماعی های آسیب به نگاه رو این از آورد وجود به را فراوانی انسانی منابع کیفیت کلید پرورش و آموزش طرفی از شود گرفته نظر در اجتماعی مهم پدیده یک اجتماعی های آسیب با یا بوده امان در ها از آسیب تا داده پرورش را نوجوان که کلیدی است، میراث انتقال کشور هر در عمومی پرورش و آموزش اساسی وظایف جمله از کند پیدا آشنایی جامعه در فعال شرکت برای آنان سازی آماده و دانشآموزان استعدادهای پرورش جامعه، فرهنگی با کند، می بروز اجتماعی آسیبهای صورت به مهم، رسالت این در موفقیت عدم چه بسیار است اند، برگرفته در را او که است مختلفی عوامل از بازتابی ها، انسان رفتار عملکرد اینکه به توجه آنها روانی خصوصیات بررسی به بایستی می آموزان دانش رفتاری عملکرد ارزیابی منظور به لذا همه به آموزان دانش در اجتماعی های آسیب از منظور (1370 داور، شیخاوندی)، پرداخت

1. Siegel Larry

149 آموزان دانش شناختی روان متغیرهای با انحرافات و ها آسیب رابطه

های نورم و مدرسه در اجتماعی هنجارهای خلاف بر که شود می گفته مدرسه در رفتارهایی شود آرامش و نظم محل و باشد جامعه

توجه مورد مخرب اجتماعی پدیده یک صورت به اجتماعی آسیب شناسی، جامعه دیدگاه از تعبیه را هایی مکانیسم هنجارهای حفظ و ها ارزش حفظ برای اجتماعی نظام هر و دارد قرار دهند نشان پایبندی اجتماعی های هنجار به نسبت فشار احساس بدون گرانس کنش تا کند می اجتماعی، رفتارهای برای ضوابط فقدان صورت در نکنند، عدول جامعه شده پذیرفته معیارهای از و محسوب جامعه افراد برای جدي عامل بینظمی این که میشود حاصل بینظمی و مرج و هرج . شود می

تحقیق اهداف

با آنها بین رابطه بررسی و اجتماعی انحرافات و ها آسیب شناخت تحقیق این اصلی هدف کوشش است تهران پرورش و آموزش یک منطقه دانشآموزان روانشناختی متغیرهای و عوامل میدهد نشان را تحقیق این اهمیت و بوده علمی ضروریات از اجتماعی های آسیب شناخت راه در جستجو آموزشی و تربیتی اجتماعی، های ریزی برنامه در میتوان را تحقیق این کاربردی هدف ما کنونی جوامع گریبانگیر امروزه اجتماعی های آسیب و انحرافات این گسترش که چرا کرد در شایع های آسیب همچنین و آنها ضعف و شدت و ها آسیب انواع شناسایی برای است شده کجروی و آسیبها تعریف در که همانگونه مورد این در دارد وجود گوناگونی روشهای منطقه ای جامعه هر در زیرا است نظر مورد جامعه های ارزش اصلی ملاک شده تاکید اجتماعی های و شدت و شده، تعریف جامعه آن بر حاکم های معیار و ها ارزش براساس کجرویها، و آسیبها به اجتماعی های کجروی زمینه در فرهنگی انقلاب ستاد برنامه در میشود تعیین آنها ضعف شده اشاره خودکشی، فحشا، اعتیاد، گروهی، بزهاریهایی نوجوانان، و کودکان بزهاریهایی جنایت، است

شود می مطرح تحقیق های سؤال عنوان به زیر های سؤال راستا این در

تحقیق های سؤال

دارد؟ اجتماعی های آسیب کنترل یا و کاهش، در نقشی چه والدین کنترل- 1
1394 تابستان هفتم، و بیست شماره هفتم، سال اجتماعی، پژوهش فصلنامه 150
یا و کنترل روی بر تواند می اندازه چه تا خود، همسالان با آموزان دانش دوستانه ارتباط- 2
کند کمک مدارس در اجتماعی های آسیب کاهش
بگذارد؟ تأثیر اجتماعی های آسیب کاهش روی بر تواند می خانواده در عاطفی روابط آیا 3-
خلاف کارهای به آموزان دانش گرایش روی بر تواند می خانواده در بزه و کجروی وجود آیا 4-
بگذارد؟ تأثیر اجتماعی های آسیب افزایش و

صادق محمد پژوهش جمله از مختلفی های پژوهش به میتوان تحقیق، سؤلهای راستای در به منحرف دوست یک است نموده بیان ایشان کرد، اشاره 1376 سال در اعتیاد مورد در فرید زمان هر از بیش بلوغ دوره در نوجوان اینکه ویژه به نماید اغفال را خود رفیق که است قادر خوبی خود اتکای از نوجوان که است دوره این در زیرا گیرد، می قرار همسالان گروه تأثیر تحت دیگری های گروه آنها ترین مهم که دیگری های گاه تکیه یافتن در صدد ناگزیر به و کاهد می خانواده به خود دوستان افکار و گفتار رفتار، اعمال، تأثیر تحت اغلب جوان فرد یک آید می بر اند، همسالان توقعات به مقاومت بدون و پذیرد می سریع خیلی را آنان های خواسته که طوری به دارد قرار 3000 روی بر 1374 سال در فرجاد توسط که تحقیقی براساس همچنین دهد می پاسخ آنان پر های خانواده ناباب، دوستان است شده انجام ایران در اجتماعی دیده آسیب عنوان به معتاد کمی والدین، آگاهی و دانش سطح بودن پایین خانواده، افراد بین سالم صحیح روابط عدم مشکل، پدران نفس، به اعتماد عدم گسیخته، هم از های خانواده اجتماعی، و فرهنگی مشکلات درآمد، به که تحقیقی در است دیده گروه این دیدگی آسیب دلیل را والدین از غیر سرپرستی معتاد، همسالان، گروه نقش به گرفت انجام 1977 سال در کلمبیا دانشگاه محققین از گروهی وسیله نوجوانانی که داد نشان نتایج شد پرداخته کجروی به گرایش در شخصیتی خصوصیات و خانواده 136 پیران،) است بوده تر بیش ناباب دوستان به آنان گرایش داشته، معتاد والدین که) صورت فرزندان و والدین روی بر 1365 سال در نژاد نواب شکوه توسط که دیگری پژوهش در

مستمر صورت به را والدین رفتار فرزندان است، دیده مؤثر بسیار را والدین کنترل و تأکید گرفته که تدریج به و پندارند می منطقی و عاقلانه را آنها عادات ترین زشت حتی و نمایند می تقلید هستند خانواده از جدایی خواهان استقلال، و کنجکاوی اثر بر کنند می رشد.

151 آموزان دانش شناختی روان متغیرهای با انحرافات و ها آسیب رابطه

تحقیق شناسی روش

آماري جامعه پذیرد می انجام پیمایشی روش با که است توصیفی مطالعات نوع از مطالعه این (19) پسر و دختر آموزان دانش پژوهش این در - تهران يك منطقه پرورش و آموزش ساله (14) سال از پسر و دختر آموز دانش 288 مورگان فرمول طریق از گیری نمونه طبق بر که میباشد صرفاً آموزان دانش این اند شده گرفته نظر در نمونه عنوان به دانشگاهی پیش تا دبیرستان اول دبیرستانی پسر و دختر آموزان دانش تعداد به توجه با خوانند می درس دولتی و شهری مناطق در (19) سنی طیف در - در پراکنندگی همچنین و تهران يك منطقه پرورش و آموزش ساله (14) باشد می ای خوشه تصادفی نوع از گیری نمونه روستایی، و شهری مناطق داشتن وجود با منطقه به توجه با پسرانه، و دخترانه سطح در منطقه دولتی های دبیرستان از لیستی دریافت با یعنی شده انتخاب ها دبیرستان از آماري نمونه منطقه غرب و شرق و جنوب و شمال و منطقه مرکزیت اند.

شدند انتخاب ساده تصادفی گیری نمونه روش از مدرسه هر در نمونه افراد پرسش روایی محاسبه برای و میشود، انداز هگیری لیکرت طیف در متغیرها سنجش مقیاس های جواب مجموع که فرمول به توجه با و شده آوری جمع نظران صاحب از تن چند نظر نامه گرفت قرار قبول مورد که بود بالا به % 70 توافق ضریب است، منفي های جواب مجموع و بلي های سؤال و شده حذف نامه پرسش از بود % 70 از کمتر آنها توافق ضریب که هایی سؤال البته به % 82 سؤال 38 برای ها سؤال کل توافق ضریب ضمناً گردید شده حذف موارد جایگزین دیگر از نفر 30 نامه، پرسش اعتبار محاسبه برای بود برخوردار لازم روایی از ها سؤال که آمد دست اعتبار گردید استفاده اعتبار گرفتن برای کروناخ آلفای از و شدند انتخاب نظر مورد جامعه اعضاي آمد دست به % 80 آزمون اعتبار هم کردن نیمه دو روش از همچنین و آمد دست به % 82 آن افزار نرم از ها داده تحلیل و تجزیه در بود برخوردار کافی اعتبار از ها سؤال نتیجه در SPSS و است شده استفاده پرسون همبستگی آزمون از و توصیفی آمار

تحقیق های یافته

اجتماعی های آسیب کاهش با والدین کنترل میزان بین رابطه

01 آموز دانش 288 اجتماعی های آسیب میانگین ، 1 شماره جدول طبق / معیار انحراف با 13 2/34 (M=13/01 ,SD=2/34) 284 روی بر والدین کنترل میانگین همچنین و باشد می

1394 تابستان هفتم، و بیست شماره هفتم، سال اجتماعی، پژوهش فصلنامه 152

57 آموز دانش / 94 معیار انحراف با 1/8 (M=8/57 , SD=1/94) نتایج همچنین باشد می

معکوس همبستگی يك اجتماعی آسیبهایی با والدین کنترل بین همبستگی و رابطه دهد می نشان $r = (- 0/13) = 0/2$ معناداری و $\text{sig}(r=-0/13, p<0.05) = 0/$ والدین کنترل چه هر یعنی است.

باشد، کمتر والدین کنترل چه هر و بوده کمتر آموزان دانش اجتماعی آسیبهایی باشد بیشتر

. شود می بیشتر آموزان دانش اجتماعی آسیبهایی

اجتماعی های آسیب و والدین کنترل بین همبستگی و توصیفی جدول: 1 جدول

اجتماعی های آسیب با خودشان همسالان با آموزان دانش دوستانه ارتباط بین رابطه

01 آموز دانش 288 اجتماعی آسیبهایی میانگین ، 2 شماره جدول طبق / معیار انحراف با 13

2/34 (M=13/01 ,SD=2/34) 63 دوستان با ارتباط میانگین همچنین و باشد می / با 9

45 معیار انحراف 2/ (M=9/63 , SD=2/45) رابطه دهد می نشان نتایج همچنین باشد می

معکوس همبستگی يك اجتماعی آسیبهایی با همسالان و دوستان با رابطه بین همبستگی و

$r = (- 0/11) = 0/4$ معناداری و $\text{sig}(r=-0/11, p<0.05) = 0/$ دوستانه ارتباط چه هر یعنی است.

و بوده کمتر آموزان دانش اجتماعی آسیبهایی باشد بیشتر خودشان همسالان با آموزان دانش

دانش اجتماعی آسیبهایی باشد، کمتر خودشان همسالان با آموزان دانش دوستانه ارتباط هر چه

شود می بیشتر آموزان

همسالان با آموزان دانش دوستانه ارتباط بین همبستگی و توصیفی جدول: 2 جدول

اجتماعي هاي آسيب با خودشان

معیار انحراف میانگین متغیر sig r تعداد sig r

01 اجتماعي هاي آسيب نمرات / 13/ 288 2/34 0/13 - 0/02

57 والدين كنترل / 8/ 284 1/94

معیار انحراف میانگین متغیر sig r تعداد sig r

0/04 0/11

—

01 آسيبهاي نمرات / 13/ 288 2/34

اجتماعي

63 دوستان با ارتباط / 9/ 284 2/45

153 آموزان دانش شناختي روان متغيرهاي با انحرافات و ها آسيب رابطه

اجتماعي هاي آسيب با ها خانواده در عاطفي روابط كمبود بين $r = -0.13$ و 4 رابطه

01 آموز دانش 288 اجتماعي آسيبهاي ميانگين ، 3 شماره جدول طبق / 34 معيار انحراف با 13 / 2

($M=13/01$, $SD=2/34$) 21 ها خانواده در عاطفي روابط ميانگين همچنين و باشد مي / با 9

71 معيار انحراف / 1 ($M=9/21$, $SD=1/71$) رابطه دهد مي نشان نتايج همچنين . باشد مي

(13) معكوس همبستگي يك اجتماعي آسيبهاي با ها خانواده در عاطفي روابط بين همبستگي و 0/

($r = -0.2$ معناداري و $p < 0.05$) $r = -0.13$ در عاطفي روابط چه هر يعني . است

در عاطفي روابط چه هر و بوده کمتر آموزان دانش اجتماعي آسيبهاي باشد بيشتر ها خانواده

. شود مي بيشتر آموزان دانش اجتماعي آسيبهاي باشد ، کمتر ها خانواده

هاي آسيب با ها خانواده در عاطفي روابط بين همبستگي و توصيفي جدول : 3 جدول

اجتماعي

اجتماعي هاي آسيب با خانواده ي كجرويها بين رابطه

01 آموز دانش 288 اجتماعي آسيبهاي ، ميانگين 4 شماره جدول طبق / 34 معيار انحراف با 13 / 2

($M=13/01$, $SD=2/34$) 32 خانواده كجرويهاي ميانگين همچنين و باشد مي / انحراف با 9

82 معيار / 1 ($M=9/32$, $SD=1/82$) و رابطه دهد مي نشان نتايج همچنين . باشد مي

(003) مستقيم همبستگي يك اجتماعي آسيبهاي با خانواده هاي كجروي بين همبستگي / 0 =

$r = 0.04$ معناداري و $p < 0.05$) $r = 0.003$ كجرويهاي ميزان چقدر هر يعني . است

ميزان اين چقدر هر و است بالاتر آموزان دانش اجتماعي آسيبهاي ميزان باشد بيشتر خانواده

. است تر پايين آموزان دانش اجتماعي آسيبهاي ميزان باشد تر پايين

معیار انحراف میانگین متغیر sig r تعداد sig r

01 اجتماعي آسيبهاي نمرات / 13/ 288 2/34 0/13 - 0/02

21 ها خانواده در عاطفي روابط / 9/ 284 1/71

1394 تابستان هفتم ، و بيست شماره هفتم ، سال اجتماعي ، پژوهش فصلنامه 154

اجتماعي هاي آسيب با خانواده كجرويهاي بين همبستگي و توصيفي جدول : 3 جدول

پيشنهاها و گيري نتيجه

اجتماعي آسيبهاي با والدين كنترل بين رابطه دهد مي نشان نتايج حاضر پژوهش در

بيشتر آموزان دانش بر والدين نظارت و كنترل چقدر هر يعني است ، معنادار و معكوس رابطه

كمتر والدين نظارت و كنترل اين چقدر هر و است کمتر آنان در اجتماعي آسيبهاي ميزان باشد

ميزان با اجتماعي آسيبهاي بين همچنين . است بيشتر آنان در اجتماعي آسيبهاي ميزان باشد

و دوستان عامل يعني . دارد وجود معنادار رابطه خود همسالان و دوستان با آموزان دانش ارتباط

با خانواده در عاطفي روابط بين و باشد اجتماعي آسيبهاي در موثري عامل تواند مي همسالان

خانواده عاطفي جو هر چقدر يعني دارد وجود دار معني و معكوس رابطه نيز اجتماعي آسيبهاي

بين آمده دست به نتايج به توجه با . گيرد مي صورت کمتر اجتماعي هاي آسيب باشد بالا ها

داري معنا و مستقيم رابطه خانواده هاي كجروي ميزان و آموزان دانش در اجتماعي آسيبهاي

دانش اجتماعي آسيبهاي ميزان باشد بيشتر ها خانواده كجروي ميزان چه هر يعني . دارد وجود

بود خواهد بالاتر آموزان

1 هاگان) پژوهش و شده انجام پژوهش بين اجتماعي آسيبهاي و والدين كنترل مورد در ،

هاي آسیب ميزان والدين کنترل ميزان اينکه يعني دارد، وجود نتیجه در مشابهت (1987) آسیبهاي مورد در عدل الدين فروع اکبر آقاي تحقيق و تحقيق اين بين . آورد مي پايين را اجتماعي در کجروي ميزان چه هر يعني دارد، وجود نتیجه در همساني ها خانواده کجروي و اجتماعي بود خواهد بالاتر نیز اجتماعي آسیبهاي ميزان باشد بیشتر خانواده

خود جوان براي خانواده بايد و است مهم خانواده محيط در عاطفي نیازهاي ارضاي کل؛ در به نگرشي لحاظ به فرزندان و والدين بين شکاف تا دهد گوش او حرفهاي به و شود قائل احترام مشکلات و مسائل و دانسته خود دوست بهترين عنوان به را خود والدين فرزندان و نيابد وجود

1. Hagan

معیار انحراف میانگین متغیر sig r تعداد sig r

01 اجتماعي آسیبهاي نمرات /13 2/34 288 0/003 0/04

32 خانواده کجرويهاي /9 1/82 284

155 آموزان دانش شناختي روان متغیرهاي با انحرافات و ها آسیب رابطه

تعامل و یکدیگر با خانواده اعضاي نزدیک ارتباط .نمایند مطرح آنها پیش اول مرحله در را خود مي سعي فرزندان و شود مي خانواده به فرزندان بیشتر تعلق احساس موجب آنها هفتگی و روزانه اینکه حسب بر نیز والدين و کنند مطرح خانواده در را خود عاطفي نیازهاي و ها سؤال که کنند عکس به اما .کنند مي انتخاب را راهها معقولترین معمولاً خواهند، مي را خود بچه صلاح و خیر ارضا آن در (پسر چه و دختر چه) جوانان عاطفي نیازهاي که باشد شکلي به خانه فضاي اگر شرايطي چنین در پردازند مي نیازها اين ارضاي جستجوي به منزل از بیرون در افراد نشود، آسیبهاي نتیجه در و میکشد خود سوي به را جوانان مثبت مسائل از بیشتر منفي مسائل معمولاً است اي ویژه جایگاه داراي خانواده اجتماعي نهادهاي تمامی بين در .یابد مي افزایش اجتماعي اهميت و خانواده بر اند اندیشیده ان دگرگونیهاي و جامعه سازمان درباره که اندیشمندان هم و کند سلامت ادعای تواند نمي اي جامعه هیچ بد رستي .اند ورزیده تأکید جامعه براي ان حیاتي که نیست، اجتماعي هاي آسیب از هیچیک بازبینی نباشد برخوردار سالم هاي خانواده از چنانچه فراهم را بستري فرزندان بر والدين کنترل کاهش طرفي از .باشد آمده پدید خانواده تأثیر از فارغ جذب اگر حال کند پر... و خود سن هم دوستان ها، فیلم تماشاي با را خود اوقات که کند مي کنترل کاهش با و شده (ناباب) گروههاي جذب نشود، هم مدارس اجتماعي مفید فعالیتهاي .شود مي اجتماعي آسیبهاي افزایش باعث ، والدين

حتي والدين ... و الكل، محرك، مواد به اعتیاد چون هم ها خانواده محیط در کجرويها وجود کشیدن .باشد دود به تماس از حاكي حداقل يا و اعتیاد به گرایش بر اي مقدمه تواند مي سیگار به متبادر کودکان ذهن به را عمل این نبودن زشت و بودن عادي فرزندان، نزد در پدر توسط سیگار کشیدن میکنند تصور دانند، مي الگو را خود پدر فرزندان چون نیز طرفي از و نماید مي القا و مي سعي پدر از تقلید با نوجواني و بلوغ دوران در بنابراین .است مردانگی و بزرگی نشانه سیگار اینکه علیرغم کنند مي بودن مرد احساس وسیله این به و اند شده بزرگ که دهند نشان کنند تأثیر تقدیر هر به خانواده در سیگاري افراد وجود .برند نمي لذت دود مزه و طعم از نفسه في مي بزرگترها پاي جاي کوچکترها که است مسلم گذارد خواهد خانواده اعضاء بر را خود منفي روي بر خاصی نفوذ و تسلط نوعي به اینکه يا و داشته حمایتي نقش بزرگترها اینکه بویژه گذارند و کاهش ريزي برنامه جهت منطقي رهیافت يك تواند مي پژوهش این .باشد داشته اعضاء دیگر در گردد مي پیشنهاد ولي بدهد بدست نوجوانان خاص اجتماعي هاي آسیب اینگونه تعدیل

1394 تابستان هفتم، و بیست شماره هفتم، سال اجتماعي، پژوهش فصلنامه 156

پرداخته رسانی آسیب شناخت نهایت در و ، راهها شناخت ، پیشگیری مسایل آتیبه هاي پژوهش

شود

منابع
فارسي

• توانبخشي دانشگاه :تهران معتادان، بازپروري و اعتیاد بررسی، (1368) .ب پیران،

• .مردن نشر اجتماعي، مسائل و انحرافات شناسي، جامعه، (1370) .د شیخاوندي،

- کشور بهزیستی سازمان معتادین، بازپروری شیوه بازنگری، (1376) . ص م فرید،
- معلم تربیت دانشگاه :تهران اجتماعی، شناسی آسیب، (1374) ح، م فرجاد،
- روانی شناختی، زیستی، علل و فراوانی بررسی. (1377) . ا. عدل، الدین فروع
دکترای نامه پایان سال، 25 زیر نوجوانان در اعتیاد اجتماعی
- امیرکبیر :تهران خانواده، و اعتیاد، (1365) ش، نژاد، نواب
انگلیسی

- Hagan, John (1987), **Modern criminology: Crime, Criminal Behavior and its control**, New York: M c Grow – Hill, Inc.
- Siegel larry J. (2001), **criminology; theories, patterns and typologies** U.S.A .__